

Sygn. akt II Ca 54/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jelenia Góra, dnia 21 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Wydział II Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

PrzewodniczącySSO Wojciech Damaszkowski

SędziowieSSO Jadwiga Jakubowska, SSO Anna Mikuliszyn

ProtokolantSylwia Bańbor - Mężyk

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2013 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy (...)

przeciwko K. C., Z. C., B. S. wspólnikom spółki cywilnej Przedsiębiorstwo (...) s.c. z siedzibą w L.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Bolesławcu

z dnia 1 października 2012 r., sygn. akt I C 304/12

I. apelację oddala,

II. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanych uprawnionych solidarnie kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 54/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Bolesławcu w sprawie Gminy (...) przeciwko K. C., Z. C., B. S. wspólnikom spółki cywilnej Przedsiębiorstwo (...) s.c. z siedzibą w L. o zapłatę kwoty 36.195,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 marca 2011 r. do dnia zapłaty oddalił powództwo i zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanych kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

W dniu 4 sierpnia 2009 r. strony zawarły umowę, której przedmiotem było wykonanie sieci kanalizacyjnej sanitarnej oraz dostosowanie istniejącej kanalizacji ogólnospławnej do roli kanalizacji deszczowej w ulicy (...) w B.. Termin zakończenia robót, oznaczono do dnia 30 kwietnia 2010 r., przez zakończenie zaś przedmiotu umowy strony ustaliły odbiór końcowy, przekazanie inwestorowi zastępczemu wszystkich dokumentów znajdujących się w posiadaniu wykonawcy. Zastrzeżono również kary umowne m.in. za zwłokę w oddaniu przez wykonawcę przedmiotu umowy. Inwestorem zastępczym była spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Przedsiębiorstwo (...) w B..

W 4 sierpnia 2009 r. strony zawarły aneks do umowy nr (...) zmieniający termin realizacji umowy na dzień 15 sierpnia 2010 r. Aneksem nr (...) z dnia 9 lipca 2010 r. czas realizacji umowy przesunięto do dnia 31 sierpnia 2010 r.

W dniu 15 lipca 2010 r. strony spisały protokół z czynności odbioru końcowego robót dodatkowych. Współpraca pomiędzy stronami umowy odbywała się należycie. Strony umowy wraz z jej przedstawicielami organizowały wspólne comiesięczne narady, podczas których dokonywano wspólnych ustaleń.

Pismem z dnia 31 sierpnia 2010 r. wykonawca zawiadomił inwestora zastępczego o gotowości do odbioru końcowego robót budowlanych wraz z robotami dodatkowymi. Inspektor nadzoru potwierdził wpisem do dziennika budowy w dniu 31 sierpnia 2010 r. zakończenie robót podstawowych. W dniu 1 września 2010 r. wykonawca przedłożył inwestorowi zastępczemu dokumentację odbiorową. Pomiedzy stronami współpraca układała się pomyślnie. Strony umowy uzgodniły, że do daty dokonania odbioru końcowego ewentualnie brakujące dokumenty będą dostarczone, bądź też poprawione. Inwestor zastępczy pismem z dnia 2 września 2010 r. wezwał wykonawcę do uzupełnienia dokumentacji odbiorowej, gdyż w jego ocenie nie była ona pełna i w części niepotwierdzona.

Pismem z dnia 6 września 2010 r. inwestor zastępczy wyznaczył termin odbioru końcowego robót na dzień 13 września 2010 r., nadto zobowiązał wykonawcę do przedłożenia dodatkowej dokumentacji. Wykonawca odmówił przedstawienia oświadczenia wykonawcy robót drogowych o przejęciu placu budowy bez uwag, gdyż wykonawca robót drogowych nie był stroną umowy łączącej wykonawcę z powodową Gminą. W dniu 13 września 2010 r. sporządzono protokół z przeglądu odbiorowego, w którym wskazano zakres prac jakie miała wykonać pozwana spółka cywilna w terminie do 20 września 2010 r. W dniu 13 września przekazana została na ręce inwestora zastępczego dalsza dokumentacja odbiorowa przez wykonawcę robót. Poprawki na placu budowy spisane w protokole z dnia 13 września 2010 r. dotyczyły w szczególności usterek, jakie spowodowała inna firma wykonująca usługę na rzecz powodowej Gminy.

Odbiór końcowy robót nastąpił w dniu 20 września 2010 r. W protokole wskazano, że roboty wykonane zostały w okresie od 11 sierpnia 2009 r. do dnia 31 sierpnia 2010 r., zgodnie z zapisami w dziennikach budowy, zaznaczając nadto że roboty zostały wykonane zgodnie z umową, projektem i kosztorysem. W protokole wskazano nadto, że wykonawca wpisem do dziennika budowy zgłosił gotowość do odbioru inwestycji w dniu 31 sierpnia 2010 r. oraz przedłożył komisji dokumentację odbiorową według umowy.

Inwestor zastępczy przesłał Gminie raport końcowy z realizacji robót wraz z dokumentacją powykonawczą. Pismem z dnia 13 października 2010 r. zawiadomiono inwestora o możliwości naliczenia kar umownych za nieterminowe wykonanie zadania. Pismem z dnia 17 listopada 2010 r. pozwani współnicy spółki cywilnej zostali wezwani do podpisania aneksu do umowy numer (...) z dnia 31 sierpnia 2010 r. Pismem z dnia 18 listopada 2010 r. pozwani zostali wezwani do zapłaty na rzecz inwestora kary umownej w wysokości 35.059,01 zł za dziewiętnastodniową zwłokę w wykonaniu przedmiotu zamówienia.

Biorąc za podstawę powyższe ustalenia Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa, które ocenił jako nieudowodnione. Wskazał, że łącząca strony umowa przewidywała w § 15 ust. 2 termin zakończenia robót będących przedmiotem umowy - do 31 sierpnia 2010 r., natomiast § 15 ust. 3 umowy definiował pojęcie zakończenia przedmiotu umowy jako dokonanie odbioru końcowego, przekazanie Inwestorowi zastępczemu wszystkich znajdujących się w posiadaniu Wykonawcy dokumentów określonych co do rodzaju w § 20 ust. 9 umowy. Z kolei w § 17 umowy z dnia 4 sierpnia 2009 r. zastrzeżono kary umowne, między innymi w sytuacji gdy nastąpi zwłoka w oddaniu przedmiotu umowy. W ocenie Sądu umowa, jaka wiązała strony procesu jako sztywny termin określony datą 31 sierpnia 2010 r. określała termin zakończenia robót będących jej przedmiotem, czyli wykonania sieci kanalizacji sanitarnej oraz dostosowania istniejącej kanalizacji ogólnospławnej do roli kanalizacji deszczowej w ulicy (...) w B.. Określony termin zakończenia robót nie był jednak tożsamy z zakończeniem przedmiotu umowy - strony bowiem rozumienie tego terminu określiły szerzej jako dokonanie odbioru końcowego oraz przekazanie inwestorowi wszelkiej dokumentacji wyspecyfikowanej w umowie. Wykonawca zgłaszając wykonanie prac był zobowiązany do dostarczenia dokumentacji, jednakże obowiązek ten nie był obwarowany żadnymi sankcjami. Sankcja kary umownej

przewidzianej w § 17 umowy dotyczyła zwłoki w oddaniu przedmiotu umowy - przedmiotem zaś umowy wedle jej § 1 było wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej oraz dostosowanie istniejącej kanalizacji ogólnospławnej do roli kanalizacji deszczowej - i z tego zobowiązania strona pozwana się wywiązała. Nie miał Sąd wątpliwości, że zakres rzeczowy prac został wykonany, co wynika z zapisów w dzienniku budowy. Wynika to również z protokołu odbioru końcowego robót sporządzonego w dniu 20 września 2010 r., gdzie wskazano, że pozwana wykonała roboty w okresie od 11 sierpnia 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. Prace te zostały wykonane zgodnie z umową, projektem i kosztorysem - nie posiadając żadnych wad. Powyższe pozostaje w zgodzie z zeznaniami świadków J. L. oraz W. Z., nadto samego pozwanego Z. C.. Sąd ocenił zeznania wymienionych świadków jako wiarygodne. Zostały one poparte dowodami z dokumentów, nadto uzupełniają się wzajemnie i tworzą z zeznaniami pozwanego - spójną relację. Sąd w tym zakresie nie podzielił zeznań świadków A. K., A. M. oraz G. K.. Świadek A. K. jedynie podał, że zakres rzeczowy prac nie został w umówionym terminie zrealizowany. Nie wykazał jednak, jakim pracom strona pozwana uchybiła, co więcej świadek ten nie pamiętał istotnych dla Sądu okoliczności takich jak częstotliwość narad, obecności innego wykonawcy na terenie budowy. Okoliczności te zdeprecjonowały wiarygodność zeznań tej osoby. Sąd przyjął, że z zeznań tego świadka przydatne było jedynie potwierdzenie okoliczności poprawnej współpracy ze stroną pozwaną. Podobnie Sąd ocenił zeznania świadka G. K. uznając, że świadek ten będąc pracownikiem jednostki, która wykonywała funkcje inwestora zastępczego ma interes w składaniu zeznań na korzyść strony powodowej. Świadek ten był dla Sądu wiarygodnym w zakresie, w jakim podawał że współpraca między podmiotami odbywała się bez zastrzeżeń. Sąd częściowo za wiarygodne uznał zeznania świadka A. M. - to jest w zakresie, w jakim podawał on, że współpraca ze stroną pozwaną była dobra, możliwości powstania usterek na placu budowy wynikających z działań innego wykonawcy. Świadek ten jednak zasłaniał się niepamięcią w istotnych dla sprawy okolicznościach, to jest tego czy na dzień 31 sierpnia 2010 r. strona pozwana zgłosiła gotowość do odbioru prac, niewiedzy, jaką dokumentację w istocie strona pozwana przedłożyła. Na tej podstawie Sąd przyjął, że strona pozwana nie jest zobowiązana do uiszczenia kary umownej za nieprzedłożenie dokumentacji odbiorowej. Strona powodowa wyraziła zgodę na dostarczanie tej dokumentacji przez stronę pozwaną do czasu dokonania odbioru końcowego. Wskazują na to zeznania świadków: W. Z., J. L. oraz pozwanego Z. C.. Wskazali, że posiadali ze stroną powodową ustalenia, na mocy których potrzebna i wymagana dokumentacja miała być dostarczana do czasu odbioru końcowego. Powyższe uznał Sąd za wiarygodne w kontekście podawanych przez wszystkich słuchanych świadków okoliczności, że współpraca pomiędzy stronami umowy była należyta i układała się poprawnie. Co więcej nie można stracić z pola widzenia, że sama strona powodowa - niewątpliwie działając w zaufaniu do pozwanej spółki cywilnej - przesłała jej w miesiącu listopadzie 2010 r. pismo - w raz z aneksem - w celu podpisania go z datą wsteczną i odesłania do strony powodowej. Powyższe niewątpliwie wskazuje na wspólne zaufanie, jakim obdarzyły się strony umowy - i z którego obie czerpały określone korzyści. Podkreślenia w końcu wymaga, iż z protokołu sporządzonego podczas odbioru końcowego wynikało, że dokumentacja odbiorowa według umowy została przedłożona - i nie złożono zastrzeżeń, aby wykonawca dokonał tej czynności z uchybieniem jakimkolwiek terminowi.

Powyższe orzeczenie apelacją w całości zaskarżyła strona powodowa zarzucając naruszenie prawa materialnego:

1. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 17 i 20 pkt 9 umowy nr (...) z dnia 4 sierpnia 2009 r. poprzez zawężenie pojęcia oddania przedmiotu umowy jedynie do terminowego wykonania przez pozwanego zakresu robót budowlanych, wymienionych w § 1 niniejszej umowy wraz ze zgłoszeniem gotowości do ich odbioru, w sytuacji gdy pojęcie to swoim znaczeniem obejmowało także konieczność jednoczesnego przekazania dokumentów odbiorczych przez stronę pozwaną inwestorowi zastępczemu, stosownie do § 20 pkt 9 umowy;
2. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 483 § 1 k.c. w zw. z § 17 ust. 2 pkt 1 umowy nr (...) z dnia 4 sierpnia 2009 r. i uznanie, że strona pozwana nie była zobowiązana do uiszczenia kary za nieterminowe przedłożenie dokumentacji odbiorowej.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji poczynił niewadliwe ustalenia faktyczne, w oparciu o które wyprowadził trafną ocenę prawną, którą Sąd Odwoławczy podzielił w całości.

Wbrew zarzutom apelacji sposób wykładni postanowień umownych zawartych w § 15, 17 i 20 umowy Sądu I instancji, patrząc przez pryzmat przepisu art. 65 § 2 k.c., zgodnie z którym w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu, był prawidłowy.

Uwzględniając w/w przesłanki stwierdzić należało, że Sąd meriti trafnie ocenił w kontekście § 15 ust. 2 i 3 umowy, że pojęcie „zakończenia robót”, a więc w istocie jak należy rozumieć na podstawie treści umowy wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej oraz dostosowania kanalizacji ogólnospławnej do roli kanalizacji deszczowej, nie jest tożsame z pojęciem „zakończenia przedmiotu umowy”, który strony określiły szerzej, jako odbiór końcowy, w tym także przekazanie inwestorowi zastępczemu wszystkich znajdujących się w posiadaniu wykonawcy dokumentów określonych w § 20 ust. 9 umowy. Zgodzić należało się ze stanowiskiem, że są to pojęcia odrębne, których nie sposób ze sobą łączyć. W § 15 ust. 2 umowy strony określiły odrębny termin zakończenia robót przypadający ostatecznie do dnia 31 sierpnia 2013 r., natomiast w § 15 ust. 3 określono na czym polega zakończenie przedmiotu umowy, przy czym nie określono w tym wypadku terminu końcowego.

Przyjęcie wykładni umowy w taki sposób, aby równoważyć termin oddania przedmiotu umowy z terminem zakończenia przedmiotu umowy byłoby niekorzystne dla strony pozwanej i sprzeczne z intencją stron w chwili zawierania umowy, albowiem rodziłoby to obowiązek po stronie pozwanych oddania przedmiotu umowy na dwa tygodnie wcześniej, aniżeli strony uzgodniły w umowie, po to aby zakończenie przedmiotu umowy mogło nastąpić do dnia 31 sierpnia 2013 r. Potwierdza to również § 20 ust. 3 umowy, zgodnie z którym strona pozwana miała 14 dni od daty zawiadomienia jej o osiągnięciu gotowości do odbioru na wyznaczenie daty i rozpoczęcie czynności odbioru. W ocenie Sądu Okręgowego taka wykładnia nie pozostaje w zgodzie z § 15 umowy. Nie ulega wątpliwości, że pierwszym etapem zakończenia przedmiotu umowy jest zakończenie robót. Jak wynikało z pisma pozwanych z dnia 31 sierpnia 2013 r. złożyli oni stronie powodowej jeszcze tego samego dnia gotowość do odbioru końcowego robót budowlanych (k. 32). Niewątpliwie po tej chwili musiał zostać określony termin odbioru końcowego w czasie wynikającym z § 20 ust. 3 umowy. Okoliczność zakończenia robót do dnia 31 sierpnia 2010 r. została również potwierdzona wpisem w dzienniku budowy. Odbiór końcowy przeprowadzono w dniu 13 września 2010 r., w wyniku którego wezwano pozwanych do usunięcia usterek do dnia 20 września 2010 r. Tego też dnia dokonano ostatecznego odbioru i sporządzono protokół odbiorczy, gdzie zaznaczono, że strona pozwana w okresie od 11 sierpnia 2009 r. do 31 sierpnia 2010 r. wykonała roboty w całości i bez wad.

Okoliczność, że strona powodowa wyznaczyła pozwanym w dniu 13 września 2010 r. dodatkowy termin na dokonanie poprawek i usunięcie dostrzeżonych wad nie miał wpływu na powyższą ocenę. Strony bowiem określiły odrębną sankcję w postaci kary umownej za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze (§ 17 ust. 2 pkt 2 umowy). Tymczasem pozwani nie popadli w zwłokę przy usuwaniu wad, co wynikało nie tylko z zeznań świadków J. L. i W. Z., ale również z protokołu ostatecznego odbioru inwestycji.

Sąd I instancji trafnie ocenił, że pozwani zgłaszając przedmiot umowy do odbioru, zobowiązani byli także do złożenia dokumentacji odbiorowej (§ 20 ust. 9 umowy), nie mniej jednak niedochowanie tego warunku nie było obwarowane sankcją w postaci kary umownej. Zgodnie z § 17 ust. 2 pkt 1 umowy podstawą uprawnienia do naliczenia kar umownych w wysokości 0,1% całkowitego wynagrodzenia brutto była jedynie zwłoka w oddaniu przedmiotu umowy. Ten zaś został dochowany, skoro w dniu 31 sierpnia 2010 r. pozwani zgłosili pisemnie gotowość do odbioru końcowego robót. Bez wpływu zatem pozostaje fakt, że strona pozwana złożyła dokumentację odbiorową dnia następnego, tj. 01 września 2010 r. Nie mniej jednak, z zeznań świadków J. L. i W. Z. wynikało, że strony jeszcze w dniu 31 sierpnia 2010 r. uzgodniły na terenie budowy, że stosowna dokumentacja zostanie złożona dnia następnego w biurze strony powodowej. Z pisma strony powodowej z dnia 2 września 2010 r. wynikało zaś, że przedmiotowa dokumentacja została

złożona w terminie uzgodnionym, tj. w dniu 1 września 2010 r. i jedynie zawierała braki. W tej sytuacji nie sposób było przychylić się do stanowiska strony powodowej, że żadna dokumentacja nie została złożona we właściwym terminie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy z mocy art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c., uwzględniając, że pozwani ponieśli koszty zastępstwa prawnego w kwocie 1.200 zł.